

U3A PROJEKTS KĀ AIZSĀKUMS MĒRĶTIECĪGAI SENIORU IZGLĪTĪBAS TĪKLA ATTĪSTĪBAI LATVIJĀ

AGITA PLEIKO

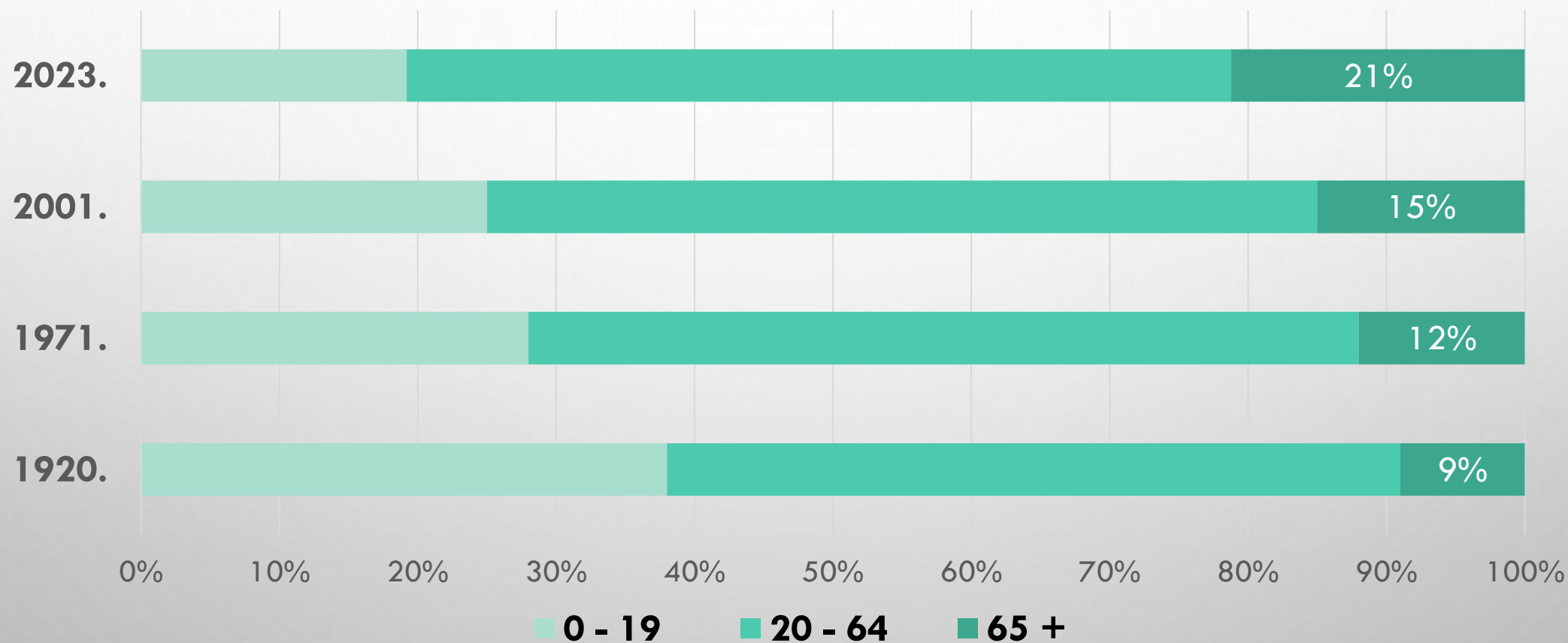
BIEDRĪBAS «VIDUSDAUGAVAS NVO CENTRS» VALDES PRIEKŠSĒDĒTĀJA, PROJEKTA VADĪTĀJA

ATVESEĻOŠANĀS UN NOTURĪBAS FONDA FINANSĒTS PROJEKTS
«TREŠĀS PAAUDZES UNIVERSITĀŠU TĪKLA IZVEIDE LATVIJĀ SABIEDRĪBAS VECĀKĀS PAAUDZES SOCIĀLĀS LABKLĀJĪBAS
UN DROŠĪBAS VAIROŠANAS INTERESĒS»

LĪGUMA IDENTIFIKĀCIJAS NUMURS AR SIF: 6.3.1.4.J.0/1/23/A/SIF/020

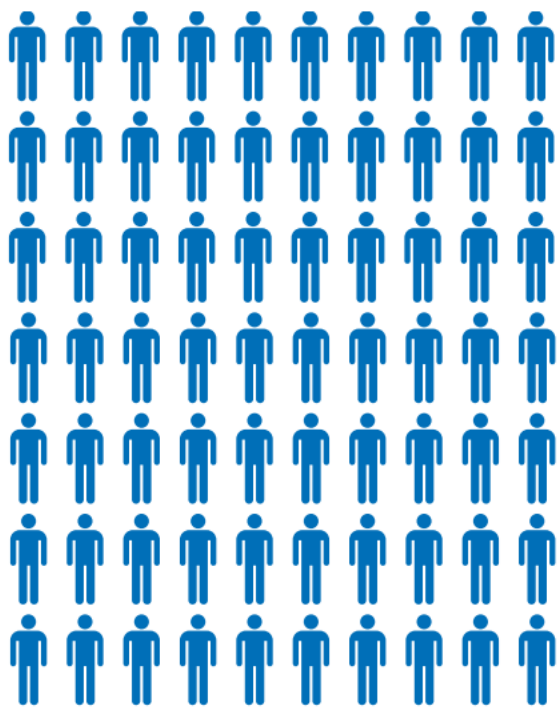

LATVIJAS IEDZĪVOTĀJU VECUMA STRUKTŪRA 1920. – 2023.

EIROPAS KOMISIJAS MIGRĀCIJAS UN DEMOGRĀFIJAS ZINĀŠANU CENTRA PROGNOZĒTAIS SCENĀRIJS LATVIJAI 2050

KOPĒJAIS IEDZĪVOTĀJU SKAITS - APTUVENI **1 500 000**,
TAI SKAITĀ **30%** 65 GADUS VECI UN VECĀKI CILVĒKI

Iedzīvotāji vecumā līdz 65 gadiem - 70%

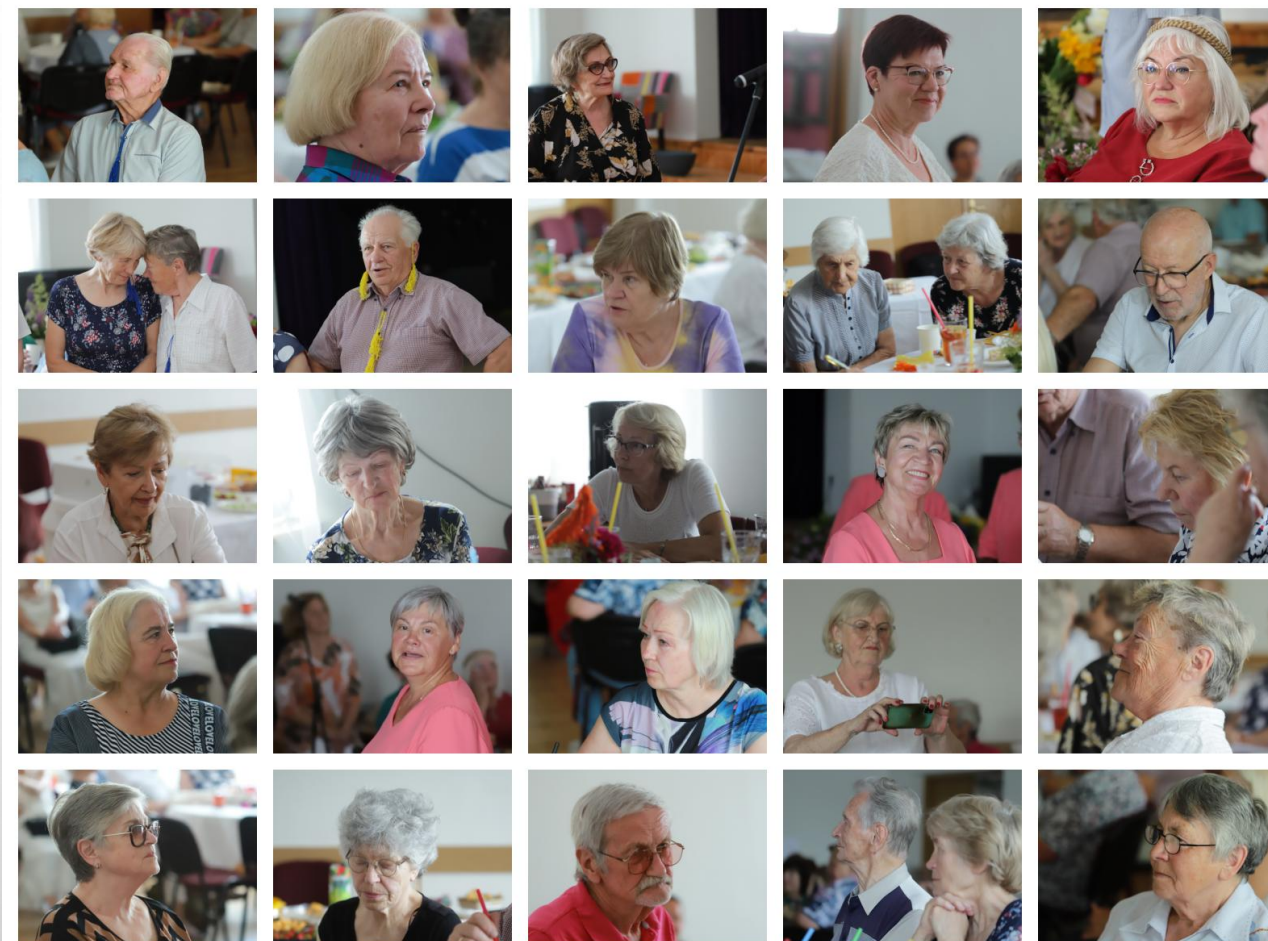
Iedzīvotāji vecāki par 65 gadiem - 30%

PROJEKTA MĒRĶIS

STIPRINĀT SENIORU, CILVĒKU AR INVALIDITĀTI PUSMŪŽA VECUMĀ UN LATVIJĀ DZĪVOJOŠO UKRAINAS CIVILIEDZĪVOTĀJU - SENIORU, KAS BĒG NO KARA SAVĀ VALSTĪ, KĀ VIENU NO SABIEDRĪBAS VISMAZĀK AIZSARGĀTO GRUPU UN NOZĪMĪGAS SABIEDRĪBAS DAĻAS,

INTEREŠU PĀRSTĀVNICĪBU SOCIĀLĀS LABKLĀJĪBAS UN DROŠĪBAS JOMĀ PILSONISKAJĀ DIALOGĀ AR PUBLISKO PĀRVALDI UN LĒMUMU PIENĒMĒJIEM,

IZVEIDOJOT UN ATTĪSTOT TREŠĀS PAAUDZES UNIVERSITĀTES TĪKLU LATVIJĀ

TREŠĀS PAAUDZES UNIVERSITĀŠU TĪKLA IZVEIDE LATVIJĀ SABIEDRĪBAS VECĀKĀS PAAUDZES SOCIĀLĀS LABKLĀJĪBAS UN DROŠĪBAS VAIROŠANAS INTERESĒS

2023.gada jūlijs – 2025.gada septembris

Projekta partneri: sākumā 5, tagad 14

Biedrība «Vidusdaugavas NVO centrs» – vadošais projekta iesniedzējs

Biedrība «Kuldīgas Senioru skola»

Biedrība «Latvijas Senioru kopienu apvienība» (Rīga)

Biedrība «Ikšķiles Senioru skola»

Biedrība «Baltā māja» (Līvāni)

PROJEKTA LAIKĀ PIEVIENOTIE (biedrības):

Ķeipenes seniori skola

Jelgavas Senioru universitāte

Siguldas senioru skola

Krāslavas senioru skola

Vecmāmiņas.lv

Dobeles pilsētas pensionāru biedrība

Jelgavas novada seniori

Jaunpils reģionālās attīstības centrs RATS

Madonas Senioru skola «Pie kamīna»

PROJEKTA VADĪTĀJA:

AGITA PLEIKO, VIDUSDAUGAVAS NVO CENTRS

PROJEKTA EKSPERTI:

IVETA CĪRULE, DR.SC.ADMINISTR., RTU LIEPĀJAS
AKADĒMIJAS ASOC.PROFESORE,

TATJANA AZAMATOVA, KRĀSLAVAS SENIORU SKOLA

SANITA BERTMANE, IKŠĶILES SENIORU SKOLA

LILITA KALNĀJA, LATVIJAS SENIORU KOPIENU
APVIENĪBA

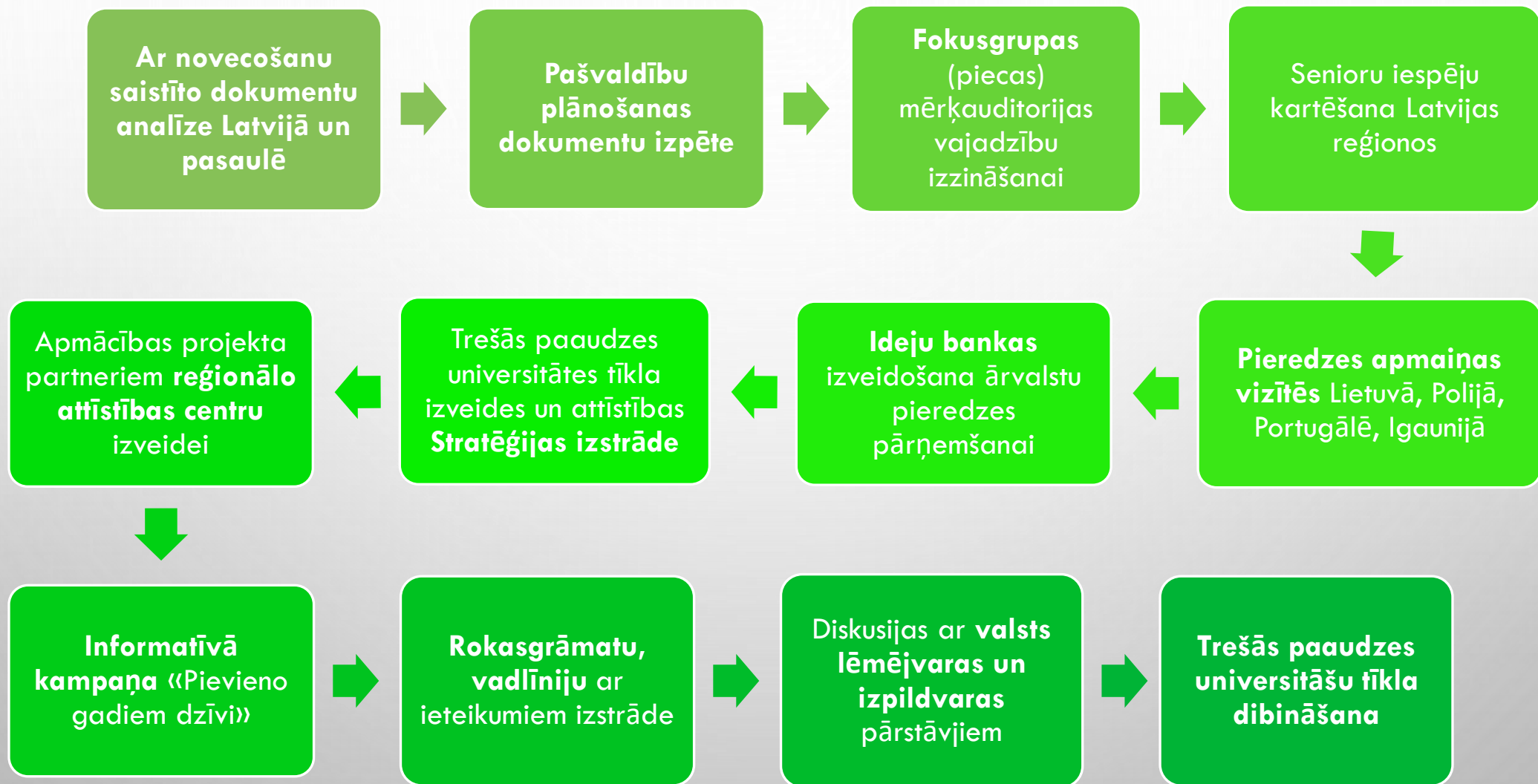
RUTA ORLOVA, KULDĪGAS SENIORU SKOLA

INGUNA BADUNE, BALTĀ MĀJA

PROJEKTA KONTEKSTS

PROJEKTA AKTIVITĀTES

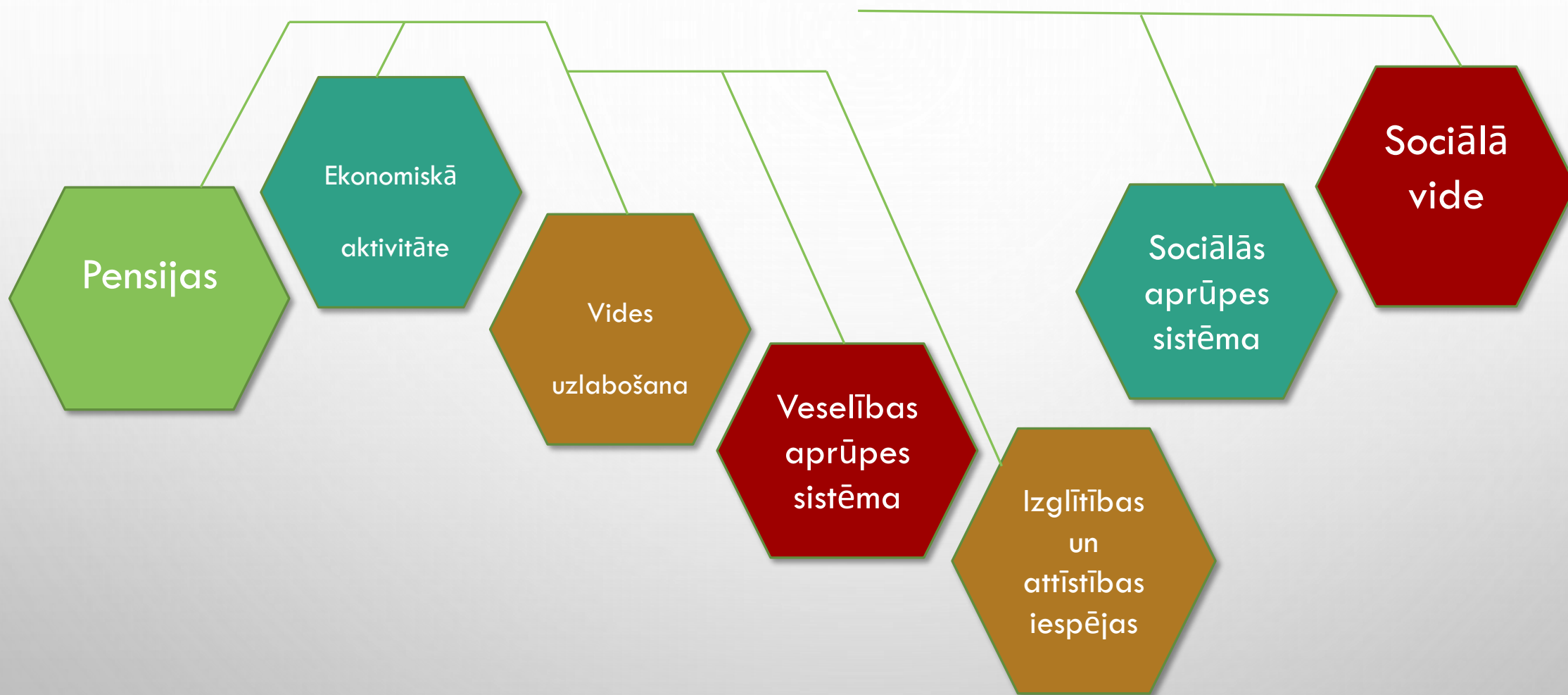
STARPTAUTISKIE DOKUMENTI SABIEDRĪBAS NOVECOŠANĀS JAUTĀJUMOS **ES**

- DOKUMENTI, KAS **TIEŠI IETEKMĒ** ES LĪMENĪ
 - ES PAMATTIESĪBU HARTA (25.P.) - CHARTER OF FUNDAMENTAL RIGHTS OF THE EU. ARTICLE 25.
 - 2020. ZIŅOJUMS PAR DEMOGRĀFISKO PĀRMAIŅU IETEKMI - THE IMPACT OF DEMOGRAPHIC CHANGE IN EUROPE
 - ZAĻĀ GRĀMATA NOVECOŠANĀS JAUTĀJUMOS - EUROPEAN GREEN PAPER ON AGEING
 - KOPŠ 2023. GADA TIEK IZSTRĀDĀTA EIROPAS STRATĒGIJA GADOS VECĀKIEM CILVĒKIEM - **EUROPEAN STRATEGY FOR OLDER PERSONS**
 - TIEK IZSTRĀDĀTA ES VECUMA VIENLĪDZĪBAS STRATĒGIJA - THE PROPOSAL FOR AN EU AGE EQUALITY STRATEGY
- PROGRAMMAS, KAS IETEKMĒ **NETIEŠI**
 - ES DIGITALIZĀCIJAS STRATĒGIJA - EU DIGITAL STRATEGY
 - DZIMUMU LĪDZTIESĪBAS STRATĒGIJA 2020-2025 - THE GENDER EQUALITY STRATEGY 2020-2025
 - EIROPAS ZAĻAIS DARĪJUMS / KURSS - THE EUROPEAN GREEN DEAL
 - ES STARPPAAUDŽU POLITIKA - EU INTER-GENERATION POLICY

STARPTAUTISKIE DOKUMENTI SABIEDRĪBAS NOVECOŠANĀS JAUTĀJUMOS **ANO/PVO**

- DOKUMENTI, KAS **TIEŠI IETEKMĒ** ANO LĪMENĪ
 - “STARPTAUTISKAIS MADRIDES RĪCĪBAS PLĀNS NOVECOŠANĀS JAUTĀJUMOS 2002” - MADRID INTERNATIONAL PLAN OF ACTION ON AGEING.
 - PVO “GLOBĀLĀ STRATĒGIJA UN RĪCĪBAS PLĀNU NOVECOŠANĀS UN VESELĪBAS JOMĀS (2016-2020)” - THE GLOBAL STRATEGY AND ACTION PLAN ON AGEING AND HEALTH 2016-2020
 - PVO VESELĪGAS NOVECOŠANĀS DESMITGADE NO 2020. LĪDZ 2030. GADAM - DECADE OF HEALTHY AGING FROM 2020 TO 2030.
- PROGRAMMAS, KAS IETEKMĒ **NETIEŠI**
 - ANO KONVENCIJA PAR PERSONU AR INVALIDITĀTI TIESĪBĀM - CONVENTION ON THE RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES
 - ANO DIGITĀLĀ INTEGRĀCIJA - DIGITAL INCLUSION
 - ANO ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶI - SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS
 - PVO GLOBĀLAIS VECUMAM DRAUDZĪGS PILSĒTU UN KOPIENU TĪKLS - THE WHO GLOBAL NETWORK FOR AGE-FRIENDLY CITIES AND COMMUNITIES
 - SUDRABA EKONOMIKA - SILVER ECONOMY

PVO rekomendētās senioru politikas jomas

PROJEKTA IETVAROS IZSTRĀDĀTA U3A tīkla attīstības stratēģija:

ESOŠĀ SITUĀCIJA PIEPRASA RĪCĪBU
VAIRĀKOS VIRZIENOS.

**TIKAI SAVSTARPĒJĀ MIJIEDARBĪBĀ
TO REZULTĀTS IR MAKSIMĀLI
EFEKTĪVS.**

1. U3A TĪKLS KĀ PLATFORMA SENIORU IESAISTEI DZĪVES KVALITĀTES NODROŠINĀŠANAI

MĒRĶIS: SEKMĒT U3A IZVEIDI UN PAPLAŠINĀŠANU VISĀ LATVIJĀ,
VEIDOJOT PLATFORMU SENIORU DZĪVES KVALITĀTES NODROŠINĀŠANAI.

RĪCĪBAS VIRZIENI:

- REĢIONĀLO ATBALSTA CENTRU IZVEIDE
- ROKASGRĀMATU, STRATĒGIJU UN VADLĪNIJU IZSTRĀDE
- PROJEKTU IZSTRĀDE UN ADMINISTRĒŠANA
- DIGITĀLĀ RĪKA IZVEIDE: ATBALSTS SEN.SKOLU DARBA ADMINISTRĒŠANAI UN DARBA ORGANIZĒŠANAI

2. SENIORU INICIATĪVAS VEICINĀŠANA

MĒRĶIS: VEICINĀT SENIORU INICIATĪVU SAVAS DZĪVES KVALITĀTES UZLABOŠANĀ - PILSONISKI UN PERSONĪGI AKTĪVS SENIORS, NODROŠINOT SEV IESPĒJU SAGLABĀT AKTĪVU UN PIEPILDĪTU DZĪVI, KĀ ARĪ SAMAZINĀT IZOLĒTĪBAS UN VIENTULĪBAS SAJŪTU.

RĪCĪBAS VIRZIENI:

- ATBILDĪBA PAŠAM PAR SAVU VESELĪBU UN PAŠSAJŪTU: AKTĪVA PIEEJA SAVAS FIZISKĀS, EMOCIONĀLĀS, GARĪGĀS UN SOCIĀLĀS VESELĪBAS UZTURĒŠANAI.
- AKTĪVAS LĪDZDALĪBAS VEICINĀŠANA: BRĪVPRĀTĪGAJĀ DARBĀ, KULTŪRAS UN SABIEDRISKAJOS PASĀKUMOS, POLITISKĀ LĪDZDALĪBA, KĀ ARĪ IEGULDĪJUMS SABIEDRĪBĀ.
- DIGITĀLO PRASMJU VEICINĀŠANA.

3. IEKĻAUJOŠA SABIEDRĪBA

MĒRĶIS: SABIEDRĪBA, KURĀ VISI VECUMA GRUPU PĀRSTĀVJI VAR DZĪVOT PILNVĒRTĪGU UN AKTĪVU DZĪVI, BALSTOTIES UZ SAVĀM SPĒJĀM UN INTERESĒM, KĀ ARĪ NODROŠINA CIEŅU UN ATBALSTU VISĀM PAAUDZĒM.

RĪCĪBAS VIRZIENI:

- SABIEDRĪBAS PRIEKŠSTATU VEIDOŠANA PAR VESELĪGU DZĪVI VECUMDIENĀS
- JAUNAS VECUMDIENU KULTŪRAS SABIEDRĪBĀ VEIDOŠANA - IEKĻAUJOŠA SABIEDRĪBA VISU VECUMU CILVĒKIEM, BEZ DISKRIMINĀCIJAS UN EIDŽISMA
- STARPPAAUDŽU KOMUNIKĀCIJAS VEICINĀŠANA

4. VALSTS POLITIKA SABIEDRĪBAS NOVECOŠANAS JAUTĀJUMĀ

MĒRKIS: LIKUMISKAJĀ IETVARĀ UN REĀLAJĀ DZĪVĒ IEDZĪVINĀTA SENIORU POLITIKA,

KAS MAZINA NOVECOŠANĀS NEGATĪVĀS SEKAS UN VEICINA SENIORU LABKLĀJĪBU, NODROŠINOT MŪŽIZGLĪTĪBAS IESPĒJAS.

RĪCĪBAS VIRZIENI:

- **LIKUMDOŠANA, KAS ORIENTĒTA UZ SABIEDRĪBAS NOVECOŠANAS SEKU MAZINĀŠANU.**
- **SENIORU POLITIKAS LIKUMS UN SOCIĀLĀ POLITIKA:** 1) UZSĀKT PUBLISKU DISKUSIJU PAR “**SENIORU POLITIKAS**” LIKUMA NEPIECIEŠAMĪBU. AICINĀT SADARBOTIES EKSPERTU (JURISTUS, KAS SPECIALIZĒJAS LIKUMDOŠANAS PROCESĀ, SOCIĀLĀS POLITIKAS EKSPERTUS, GERONTOLOGUS, SABIEDRISKĀS DOMAS LĪDERUS) INICIATĪVAS GRUPU; 2) UZSĀKT PUBLISKU DISKUSIJU PAR NACIONĀLĀS “**VESELĪGAS NOVECOŠANĀS STRATĒGIJAS**” NEPIECIEŠAMĪBU UN NOTEIKT TĀS GALVENĀS PRIORITĀTES, ATSAUCOTIES UZ PVO REKOMENDĀCIJĀM.
- POPULARIZĒT IDEJU, KA SENIORI VAR BŪT **EKONOMISKI AKTĪVI**, TĀDĒJĀDI VEICINOT SENIORU INTEGRĀCIJU DARBA TIRGŪ UN EKONOMISKO AKTIVITĀTĪ.
- SENIORU NODARBINĀTĪBAS RISINĀJUMI – ATBILSTOŠA NODOKĻU POLITIKA U.C.RISINĀJUMI.

ŠĪ BRĪŽA LATVIJAS PROBLĒMAS UN RISINĀJUMI

PROBLĒMAS:

- SKAIDRA INSTITUCIONĀLA IETVARA TRŪKUMS
- KOORDINĀCIJAS TRŪKUMS
- ILGTERMIŅA FINANSĒJUMA NESKAIDRĪBAS
- ATŠĶIRĪGA LOKĀLA KVALITĀTE
- ORGANIZATORISKĀ SADRUMSTALOTĪBA
- VIENOTA ZĪMOLA UN VĒSTĪJUMA TRŪKUMS

RISINĀJUMI:

1. RADĪT SKAIDRU INSTITUCIONĀLU IETVARU
2. PRECĪZI DEFINĒT KATRA «SPĒLĒTĀJA» ATBILDĪBAS JOMAS UN FUNKCIJAS
3. ENKURINSTITŪCIJA: LABKLĀJĪBAS MINISTRIJA >> JAU ŠOBRĪD VADOŠĀ INSTITŪCIJA AKTĪVAS NOVECOŠANĀS JOMĀ
4. AKTĪVAS NOVECOŠANAS STARPNOZARU DARBA GRUPA (LM + VM + IZM + VARAM + EM + VK) JAU NOSLĒGTĀ VIENOŠANĀS MEMORANDA IETVAROS
5. U3A ASOCIĀCIJA KĀ VIENOŠANĀS STARP DAŽĀDĀM SENIORUS PĀRSTĀVOŠĀM ORGANIZĀCIJĀM, KAS TIEK AICINĀTAS UZ KONSULTĀCIJĀM
6. IZVEIDOT JAUNU ZĪMOLU UN KONSOLIDĒT DARBĪBAS AP TO

ATBILDĪBU UN FUNKCIJU SADALĪJUMS

- **VALSTS: STANDARTI UN FINANSĒJUMS**
- PAMATOJUMS: LIELĀKĀ KAPACITĀTE; DEFINĒ LIKUMISKO IETVARU, NOSAKA STANDARTUS UN FINANSĒ
- **PAŠVALDĪBAS: KOORDINĀCIJA UN LĪDZFINANSĒJUMS**
- PAMATOJUMS: VISLABĀK PĀRZINA KATRU VIETĒJO SITUĀCIJU; VAR NODROŠINĀT TELPAS, INFORMĒ MĒRĶA GRUPAS, KOORDINĒ, LĪDZFINANSĒ + PALĪDZ PIETEIKTIES STARPTAUTISKAJAM FINANSĒJUMAM
- **NVO: SATURS**
- PAMATOJUMS: VISLABĀK PĀRZINA SENIORU VAJADZĪBAS; PIEPILDA AR STANDARTIEM ATBILSTOŠU SATURU, REALIZĒ

KĀPĒC LATVIJAS SABIEDRĪBAI TO VAJAG?

➤ SENIORU SKOLAS IR VEIDS, KĀ VALSTIJ SASNIEGT **PAŠAS UZSTĀDĪTOS MĒRĶUS**

➤ FIZISKĀS UN MENTĀLĀS VESELĪBAS IEGUVUMI: **VESELĪGI NODZĪVOTIE GADI**

LATVIJĀ 2022. GADĀ BIJA 54,2 GADI, KAS IR PIRMSPENSIJAS VECUMS UN ARĪ IR VISZEMĀKAIS RĀDĪTĀJS NO VISĀM ES DALĪBVALSTĪM. ES VIDĒJI ŠIS RĀDĪTĀJS BIJA 62,6 GADI.

VALDĪBA APSTIPRINĀJUSI VESELĪBAS MINISTRIJAS IZSTRĀDĀTĀS SABIEDRĪBAS VESELĪBAS PAMATNOSTĀDNES LĪDZ 2027. GADAM, KURU MĒRĶIS IR UZLABOT LATVIJAS IEDZĪVOTĀJU VESELĪBU UN KURĀS KĀ VIENS NO SASNIEDZAMAJIEM UZDEVUMIEM IZVIRZĪTS PAR 3 LĪDZ 4 GADIEM PAGARINĀT VESELĪGI NODZĪVOTO MŪŽU.

➤ SOCIĀLĀS IZOLĀCIJAS MAZINĀŠANĀS

➤ **STARPPAAUDŽU DIALOGS UN SOLIDARITĀTE STIPRINA VALSTS DROŠĪBU**

➤ BUDŽETA IETAUPĪJUMI, KO DEMONSTRĒ PIEREDZE CITĀS VALSTĪS

➤ ESOŠO RESURSU IZMANTOŠANA (PAŠVALDĪBĀM)

TREŠĀS PAAUDZES UNIVERSITĀTES JEB SENIORU SKOLAS, KĀ TĀS ATPAZĪST LATVIJĀ, IR:

!!! NEVIS (VALSTS/PAŠVALDĪBU) **RESURSU PATĒRĒTĀJI** !!!

✓ BET **RESURSU RADĪTĀJI**:

- SNIEDZ **SOCIĀLĀS SAVIENOTĪBAS** PAKALPOJUMUS
- SNIEDZ **FIZISKĀS** VESELĪBAS UZTURĒŠANAS PAKALPOJUMUS
- SNIEDZ **MENTĀLĀS** VESELĪBAS UZTURĒŠANAS PAKALPOJUMUS
- NODROŠINA **STARPPAUDŽU** SAIKNI
- ĻAUJ IZMANTOT SENIORU **LAIKU, ZINĀŠANAS UN PRASMES** SABIEDRISKU PROJEKTU REALIZĀCIJĀ

JAUTĀJIET MUMS – MĒS ATBILDĒSIM!
JO MĒS PĀRZINĀM PROBLĒMAS UN TO RISINĀJUMUS!

SENIORI: NEKO PAR MUMS BEZ MUMS!

SENIORU SKOLAS IR **VĒRTĪBA**, BEZ KURAS STIPRA LATVIJA
NAV IESPĒJAMA

PALDIES!